

SAIMNIECISKI VISIZDEVĪGĀKAIS PIEDĀVĀJUMS

AUTORI

RAIVO RAUDZEPS,

SIA "Sorainen ZAB", zvērināts advokāts

SABĪNE STIRNIŅA,

SIA "Sorainen ZAB" jurista palīdzē

Lai veicinātu kvalitātes vērtēšanu kritēriju plašāku izmantošanu, Publisko iepirkumu likumā ir precizēti saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanas veidu definējumi.

Publisko iepirkumu likumā (PIL) ietvertajā regulējumā saistībā ar piedāvājumu izvērtēšanas kritērijiem noteikts, ka iepirkuma līguma slēgšanas tiesības piešķir saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam. Tajā pašā laikā ir iespēja vērtēt

- tikai cenu,
- aprites cikla izmaksas vai
- ņemt vērā cenu vai izmaksas un ar iepirkuma līguma priekšmetu saistītus kvalitātes kritērijus.

Tomēr praksē bieži netiek ņemti vērā beidzamie divi kritēriji, tā vietā piemērojot zemāko cenu kā vienīgo

piedāvājuma vērtēšanas kritēriju. Tādēļ ar grozījumiem PIL 51.panta 1. un 2.daļā ir precizēts saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanas veidu definējums.

Tiek precizēts, ka saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu nosaka pēc:

- cenas, vērtējot preču, pakalpojumu vai būvdarbu iegādes cenu;
- izmaksām, izmantojot efektivitātes pieeju un, piemēram, vērtējot aprites cikla izmaksas;
- cenas vai izmaksām un ar iepirkuma līguma priekšmetu saistītiem kvalitātes kritērijiem.

Papildus PIL 51.panta 2.daļas 3.punktā ir noteikts, ka tad, ja saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanā tiek izmantota cena vai izmaksas un ar iepirkuma līguma priekšmetu saistīti kvalitātes kritēriji un ja šī cena vai izmaksas ir fiksētas konkrētas jomas normatīvajos aktos, pasūtītājs vērtē tikai kvalitātes kritērijus.

OBLIGĀTIE PAPILDU KRITĒRIJI

Taču nozīmīgākās izmaiņas ir jaunieviestajā PIL 51.panta 3.¹daļā, kurā paredzētas konkrētas preču un pakalpojumu grupas, par kurām pasūtītājs nav tiesīgs piedāvājumu salīdzināšanai un izvērtēšanai izmantot tikai cenu. Papildu kritēriju izvērtēšana kā obligāta ir noteikta iepirkumu līgumos, kuri tiek slēgti par projektēšanu; apvienoto projektēšanu un būvdarbiem; elektroenerģiju patērējošām precēm vai produktiem; autotransporta līdzekļiem.

PROJEKTĒŠANA, APVIENOTĀ PROJEKTĒŠANA UN BŪVDARBI

Projektēšanas, apvienoto projektēšanu un būvdarbu līgumos papildus cenai jāizvērtē vismaz tie kritēriji, kas saistīti ar vadošā personāla kvalifikāciju un pieredzi, ja tās nav izvirzītas kā kvalifikācijas prasības,

vai būvniecības informācijas modeļēšanas izmantošanu, vai piedāvāto risinājumu energoefektivitāti.

Izraugoties kritērijus, pasūtītājs var ņemt vērā vadlīnijas saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma noteikšanai būvniecības, kā arī “projektēt un būvēt” iepirkumos, piemēram, vienkāršu un saprotamu projekta vadības struktūru, būvdarbu laikā patērēto enerģijas daudzumu un izmantotā autotransporta izmešu līmeni, noteiktiem vides kritērijiem atbilstošu būvizstrādājumu/materiālu izmantošanu vai neizmantošanu u.c. Tāpat arī Ministru kabineta (MK) noteikumos Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” noteiktas zaļā publiskā iepirkuma prasības un kritēriji, kurus var izmantot publiskajā būvdarbu iepirkumā, kā, piemēram, izbūves un apdares materiālu atbilstība emisiju limitiem, būvgрузu šķirošana un nodošana u.c. Jāņem vērā, ka pasūtītājam ir rīcības brīvība iepirkuma dokumentācijā norādīt dažādus kritērijus, ne tikai minētos.

ELEKTROENERĢIJU PATĒRĒJOŠAS PRECES VAI PRODUKTI

Elektroenerģiju patērējošo preču vai produktu iepirkumos papildus cenai jāvērtē vismaz tie kritēriji, kas saistīti ar preču vai produktu elektroenerģijas patēriņu to paredzamajā lietošanas laikā. Šīs daļas tvērumā ietilpst tādas preces vai produkti, kurām var noteikt elektroenerģijas patēriņu to lietošanas laikā. Līdz ar to tās būs galalietotājam paredzētās elektroenerģiju patērējošās preces vai produkti, nevis tās, kas paredzētas, piemēram, elektroenerģijas radīšanai, pārvadīšanai vai sadalei – vadi, kabeļi, u.tml. preces –, kur elektroenerģijas patēriņš lielākoties atbilst elektroenerģijas zudumiem.

Arī šādos iepirkumos pasūtītājs var izvēlēties izmantot kritērijus, kas noteikti MK noteikumos Nr.353, piemēram, aprites cikla izmaksas, energoefektivitāti lietošanas režīmā u.c.

AUTOTRANSPORTA LĪDZEKĻI

Autotransporta līdzekļu iepirkumā papildus cenai būs jāņem vērā vismaz tās specifiskās prasības, kas PIL noteiktas autotransporta iepirkumiem. Pasūtītājs ņem vērā kritērijus, kas saistīti ar autotransporta ekoloģiskumu, piemēram, ekspluatācijas ietekmi uz enerģētiku un vidi, un šajā nolūkā izvērtē vismaz enerģijas patēriņu un oglekļa dioksīda, slāpekļa oksīdu, metānu nesaturošo ogļūdeņražu un cieta daļiņu emisiju apjomu.

Taču saskaņā ar PIL 54.pantu uz noteiktu apjomu iepērkamo autotransporta līdzekļu papildus ir attiecināmas “tīro” autotransporta līdzekļu prasības. PIL kontekstā “tīrs” lielas noslodzes autotransporta līdzeklis ir N2, N3, M3 kategorijas elektrotransportlīdzeklis vai autotransporta līdzeklis, kas darbināms ar alternatīvu degvielu vai šķidro biodegvielu, kas netiek jaukta ar tradicionālajām fosilajām degvielām. Savukārt lielas noslodzes bezemisijas autotransporta līdzekli darbina ar alternatīvo degvielu un emisiju apjoms nepārsniedz 1g CO₂/km.

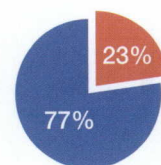
Regulējumā arī noteikts sasniedzamais mērķis attiecībā uz “tīro” transportlīdzekļu īpatsvaru, iepērkot M un N kategoriju transportlīdzekļus. Lai nodrošinātu, ka tiek iepirkts noteikts apjoms “tīro” autotransporta līdzekļu, pasūtītājs var izvirzīt minimālās prasības tehniskajā specifikācijā vai arī vērtēt parametrus, kas to raksturo.

Pasūtītājiem arī ir iespēja izmantot aprites cikla izmaksu kalkulatorus, lai noskaidrotu ekspluatācijas mūža izmaksu metodiku, monetizējot degvielas patēriņa un izpūtēja emisiju ietekmi uz vidi.

Galū galā ir jāņem vērā, ka PIL 51.panta 3.¹daļā minētie kritēriju piemēri šiem līgumu veidiem nav izsmeļoši uzskaitīti. Pasūtītājs var vadīties no panta saturā noteiktajiem kritērijiem un pēc citiem kritērijiem, kurus pasūtītājs uzskata par svarīgiem atkarībā no konkrētā līguma priekšmeta. ^[17]

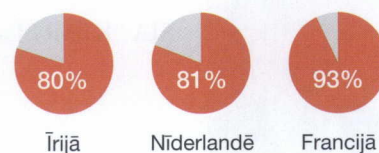
INTERESANTI FAKTI

2021.gadā Latvijā veiktajos iepirkumos tika ņemti vērā divi kritēriji – saimnieciskais izdevīgums un zemākā cena.

■ saimnieciskais izdevīgums ■ zemākā cena

Turpretim citās Eiropas Savienības valstīs saimnieciskā izdevīguma kritērijs tika ņemts vērā ievērojami vairāk.

Avots: Eiropas Komisija